

32001L0023

22.3.2001

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

L 82/16

DIREKTIVA SVETA 2001/23/ES**z dne 12. marca 2001****o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z ohranjanjem pravic delavcev v primeru prenosa podjetij, obratov ali delov podjetij ali obratov**

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 94 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽¹⁾,ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Direktiva Sveta 77/187/EGS z dne 14. februarja 1977 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z ohranjanjem pravic delavcev v primeru prenosa podjetij, obratov ali delov podjetij ali obratov ⁽³⁾ je bila bistveno spremenjena ⁽⁴⁾. Zaradi jasnosti in racionalnosti bi jo bilo torej treba kodificirati.
- (2) Gospodarska gibanja na ravni držav, pa tudi na ravni Skupnosti prinašajo s seboj spremembe v sestavi podjetij, ki nastajajo zaradi prenosov podjetij, obratov ali dela podjetja ali obrata na druge delodajalce kot posledica pogodbenih prenosov ali združitvev.
- (3) Predvideti je treba varovanje delavcev v primeru, ko se spremeni delodajalec, in zlasti zagotoviti, da se njihove pravice ohranijo.
- (4) V državah članicah še vedno obstajajo razlike, kar zadeva obseg varovanja delavcev s tem v zvezi, in te razlike bi bilo treba zmanjšati.
- (5) Listina Skupnosti o temeljnih socialnih pravicah delavcev, sprejeta 9. decembra 1989 („Socialna listina“), določa v točkah 7, 17 in 18: „Dokončna vzpostavitev notranjega trga mora voditi v izboljšanje življenjskih in delovnih razmer delavcev v Evropski skupnosti. Izboljšave morajo obsegati, kadar je potrebno, razvijanje nekaterih vidikov delovnopравниh predpisov, kakršni so postopki pri kolektivnem odpuščanju, ali tistih v zvezi s stečajni. Razvijati je treba ustrezno obliko informiranja, posvetovanja z delavci in njihovo soodločanje, ob upoštevanju prakse, ki obstaja v raznih državah članicah. Takšno informiranje, posvetovanje in soodločanje morajo potekati pravočasno, zlasti v zvezi s postopki prestrukturiranja v podjetjih ali v primerih združitvev, ki vplivajo na zaposlitev delavcev.“

- (6) Leta 1977 je Svet sprejel Direktivo 77/187/EGS, da bi spodbudil usklajevanje ustrezne nacionalne zakonodaje, ki zagotavlja ohranjanje pravic delavcev in zahteva od odsvojiteljev in pridobiteljev, da pravočasno informirajo predstavnike delavcev in se z njimi posvetujejo.
- (7) Ta direktiva je bila pozneje spremenjena glede na učinke notranjega trga, trende v zakonodaji v državah članicah v zvezi z reševanjem podjetij v gospodarskih težavah, sodno prakso Sodišča Evropskih skupnosti, Direktivo Sveta 75/129/EGS z dne 17. februarja 1975 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi s kolektivnim odpuščanjem ⁽⁵⁾ in z zakonodajo, ki je že v veljavi v večini držav članic.
- (8) Zaradi pravne varnosti in preglednosti je bilo treba pravni koncept prenosa pojasniti glede na pravno prakso Sodišča. Tako pojasnjevanje ni spremenilo področja uporabe Direktive 77/187/EGS, kakor ga razlaga Sodišče.
- (9) Socialna listina priznava pomen boja proti vsem oblikam diskriminacije, zlasti proti tistim zaradi spola, barve, rase, nazorov in verovanja.
- (10) Ta direktiva ne bi smela vplivati na časovne okvire, določene v delu B Priloge I, v katerih se morajo države članice uskladiti z Direktivo 77/187/EGS in pravnim aktom, ki jo spreminja –

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE I

Področje uporabe in opredelitev pojmov

Člen 1

1. (a) Ta direktiva se uporablja za vsak prenos podjetja, obrata ali dela podjetja ali obrata na drugega delodajalca, ki je posledica pogodbenega prenosa ali združitve.
- (b) Ob upoštevanju pododstavka (a) in nadaljnjih določb tega člena se za prenos v smislu te direktive šteje prenos gospodarske enote, ki ohrani svojo identiteto, se pravi organiziranega skupka virov, katerega cilj je opravljanje gospodarske dejavnosti, ne glede na to, ali je ta dejavnost glavna ali stranska.

⁽¹⁾ Mnenje z dne 25. oktobra 2000 (še ni objavljeno v Uradnem listu Evropskih skupnosti).

⁽²⁾ UL C 367, 20.12.2000, str. 21.

⁽³⁾ UL L 61, 5.3.1977, str. 26.

⁽⁴⁾ Glej del A Priloge I.

⁽⁵⁾ UL L 48, 22.2.1975, str. 29. Direktiva, ki je bila nadomeščena z Direktivo 98/59/ES (UL L 225, 12.8.1998, str. 16).

- (c) Ta direktiva se uporablja za javna in zasebna podjetja, ki opravljajo gospodarske dejavnosti, ne glede na to, ali so te pridobitne ali ne. Upravna reorganizacija organov oblasti ali prenos upravnih funkcij med organi oblasti niso prenos v smislu te direktive.

2. Ta direktiva se uporablja, kjer in če je podjetje, obrat ali del podjetja ali obrata, ki se prenese, na ozemlju, na katerem velja Pogodba.

3. Ta direktiva se ne uporablja za morska plovila.

Člen 2

1. V tej direktivi:

- (a) je „odsvojitelj“ vsaka fizična ali pravna oseba, ki zaradi prenosa v smislu člena 1(1) preneha biti delodajalec v podjetju, obratu ali delu podjetja ali obrata;
- (b) je „pridobitelj“ vsaka fizična ali pravna oseba, ki zaradi prenosa v smislu člena 1(1) postane delodajalec v podjetju, obratu ali delu podjetja ali obrata;
- (c) so „predstavniki delavcev“ in sorodni izrazi predstavniki delavcev, ki jih predvidevajo zakoni ali praksa držav članic;
- (d) je „delavec“ vsaka oseba, ki jo v državi članici varuje kot delavca nacionalna delovnopravna zakonodaja.

2. Ta direktiva ne vpliva na nacionalno zakonodajo glede opredelitve pojma pogodbe o zaposlitvi ali delovnega razmerja.

Vendar pa države članice s področja uporabe te direktive ne smejo izvzeti pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij samo zaradi:

- (a) števila opravljenih delovnih ur ali delovnih ur, ki jih je treba opraviti;
- (b) ker gre za delovna razmerja, urejena s pogodbo o zaposlitvi za določen čas v smislu člena 1(1) Direktive Sveta 91/383/EGS z dne 25. junija 1991, ki dopolnjuje ukrepe za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja pri delu za delavce z delovnim razmerjem za določen čas ali z začasnim delovnim razmerjem⁽¹⁾; ali
- (c) ker gre za začasna delovna razmerja v smislu člena 1(2) Direktive 91/383/EGS in je podjetje, obrat ali del podjetja ali obrata, ki se prenaša, podjetje začasno zaposlovanje ali njegov del, ki je prav tako delodajalec.

⁽¹⁾ UL L 206, 29.7.1991, str. 19.

POGLAVJE II

Ohranjanje pravic delavcev

Člen 3

1. Pravice in obveznosti odsvojitelja, ki izhajajo iz na dan prenosa obstoječe pogodbe o zaposlitvi ali delovnega razmerja, se na podlagi takega prenosa prenesejo na pridobitelja.

Države članice lahko določijo, da sta od dneva prenosa odsvojitelj in pridobitelj solidarno odgovorna, kar zadeva obveznosti, nastale pred dnevom prenosa na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali delovnega razmerja, ki je obstajalo na dan prenosa.

2. Države članice lahko sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da odsvojitelj seznaní pridobitelja z vsemi pravicami in obveznostmi, ki bodo prešle nanj v skladu s tem členom, kolikor te pravice so ali bi morale biti odsvojitelju ob prenosu znane. Če odsvojitelj ne seznaní pridobitelja s katero od pravic ali obveznosti, to ne vpliva na prenos te pravice ali obveznosti ter pravic katerega koli delavca v razmerju do odsvojitelja in/ali pridobitelja v zvezi s to pravico ali obveznostjo.

3. Po prenosu pridobitelj še naprej zagotavlja s kolektivno pogodbo dogovorjene delovne pogoje, kakršne je na podlagi te pogodbe zagotavljal odsvojitelj, do dneva prenehanja veljavnosti ali izteka te kolektivne pogodbe ali do dneva uveljavitve ali začetka uporabljanja druge kolektivne pogodbe.

Države članice lahko omejijo obdobje zagotavljanja takih delovnih pogojev, s pridržkom, da ni krajše od enega leta.

4. (a) Če države članice ne določijo drugače, se odstavka 1 in 3 ne uporabljata v zvezi s pravico delavcev do starostnih, invalidskih ali družinskih dajatev na podlagi dodatnega zavarovanja v podjetju ali na medpodjetniški ravni, ki obstajajo zunaj okvirov obveznega socialnega zavarovanja držav članic.

(b) Tudi kadar države članice ne določijo v skladu s pododstavkom (a), da se v zvezi s takimi pravicami uporabljata odstavka 1 in 3, morajo sprejeti potrebne ukrepe, s katerimi zavarujejo interese delavcev in oseb, ki ob prenosu niso več zaposlene v podjetju odsvojitelja, v zvezi s pravicami do starostnih dajatev in dajatev preživelim družinskim članom, ki so jih že pridobili ali jih pridobivajo na podlagi dodatnega zavarovanja iz pododstavka (a).

Člen 4

1. Prenos podjetja, obrata ali dela podjetja ali obrata sam po sebi odsvojitelju ali pridobitelju ne daje podlage za odpuščanje. Ta določba ne preprečuje morebitnega odpuščanja iz ekonomskih, tehničnih ali organizacijskih razlogov, zaradi katerih so potrebne kadrovske spremembe.

Države članice lahko določijo, da se prvi pododstavek ne uporablja za nekatere specifične kategorije delavcev, ki jih zakonodaja ali praksa držav članic ne varuje pred odpuščanjem.

2. Če pogodba o zaposlitvi ali delovno razmerje preneha, ker se delovni pogoji zaradi prenosa bistveno spremenijo v škodo delavca, se šteje, da je delodajalec odgovoren za prenehanje pogodbe o zaposlitvi ali delovnega razmerja.

Člen 5

1. Če države članice ne določijo drugače, se člena 3 in 4 ne uporabljata za prenos podjetja, obrata ali dela podjetja ali obrata, če je odsvojitelj v stečajnem ali temu podobnem postopku zaradi plačilne nesposobnosti, ki je bil začel z namenom likvidacije premoženja odsvojitelja in je pod nadzorom pristojnega organa oblasti (ki je lahko tudi stečajni upravitelj, ki ga je pooblastil pristojni organ oblasti).

2. Kadar se člena 3 in 4 uporabljata za prenos v postopkih plačilne nesposobnosti (ne glede na to, ali je bil postopek sprožen z namenom likvidacije premoženja odsvojitelja) in pod pogojem, da postopek nadzira pristojni organ oblasti (ki je lahko tudi stečajni upravitelj po določbah nacionalne zakonodaje), lahko država članica določi, da:

- (a) se dolgovi odsvojitelja na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali delovnega razmerja, ki so zapadli v plačilo pred prenosom ali pred začetkom postopka za primer plačilne nesposobnosti, ne glede na člen 3(1) ne prenesejo na pridobitelja, pod pogojem, da je ta postopek v skladu z nacionalno zakonodajo podlaga za varovanje, ki je najmanj tako, kakor je predvideno za situacije, na katere se nanaša Direktiva Sveta 80/987/EGS z dne 20. oktobra 1980 o približevanju zakonodaje držav članic o varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti njihovega delodajalca ⁽¹⁾, in/ali; da
- (b) se pridobitelj, odsvojitelj ali oseba oziroma osebe v funkciji odsvojitelja na eni strani in predstavniki delavcev na drugi strani lahko dogovorijo, kolikor to dopušča veljavna zakonodaja ali praksa, za spremembe določil in pogojev za zaposlitev, katerih cilj je ohranitev zaposlitvenih možnosti, tako da se zagotovi preživetje podjetja, obrata ali dela podjetja ali obrata.

3. Država članica lahko uporabi odstavek 20(b) za vse prenose, ko je odsvojitelj v resnih gospodarskih težavah, kakršne opredeljuje nacionalna zakonodaja, če tako stanje ugotovi pristojni organ oblasti in je omogočen sodni nadzor, pod pogojem, da so take določbe v nacionalni zakonodaji obstajale že pred 17. julijem 1998.

Komisija predstavi poročilo o učinkih te določbe do 17. julija 2003 in predloži Svetu ustrezne predloge.

⁽¹⁾ UL L 283, 20.10.1980, str. 23. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Aktom o pristopu iz leta 1994.

4. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, da preprečijo zlorabo postopkov plačilne nesposobnosti, zaradi katerih bi bili delavci prikrajšani za pravice, ki jih predvideva ta direktiva.

Člen 6

1. Če podjetje, obrat ali del podjetja ali obrata ohrani samostojnost, se status in funkcija predstavnikov ali predstavništva delavcev, ki jih prenos prizadene, ohrani v enaki obliki in pod istimi pogoji, kakor so obstajali do dneva prenosa na podlagi zakona, predpisa, upravne določbe ali sporazuma, če so izpolnjeni pogoji za ustanovitev predstavništva delavcev.

Prvi pododstavek se ne uporablja, če so v skladu z zakoni, in drugimi predpisi ali prakso v državah članicah ali na podlagi sporazuma s predstavniki delavcev izpolnjeni pogoji za ponovno imenovanje predstavnikov delavcev ali za ponovno ustanovitev predstavništva delavcev.

Če je odsvojitelj v stečajnem ali drugem podobnem postopku zaradi plačilne nesposobnosti, ki je bil začel z namenom likvidacije premoženja odsvojitelja in je pod nadzorom pristojnega organa oblasti (ki je lahko tudi stečajni upravitelj, ki ga je pooblastil pristojni organ oblasti), lahko država članica sprejme ustrezne ukrepe za zagotovitev, da so prevzeti delavci ustrezno zastopani do novih volitev ali do imenovanja predstavnikov delavcev.

Če podjetje, obrat ali del podjetja ali obrata ne ohrani samostojnosti, države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev, da so prevzeti delavci, ki so bili zastopani pred prenosom, še naprej ustrezno zastopani v obdobju, ki je potrebno za ponovno ustanovitev ali ponovno imenovanje predstavništva delavcev v skladu z nacionalno zakonodajo ali prakso.

2. Če mandat predstavnikov delavcev, ki jih prenos prizadeva, zaradi slednjega ugasne, predstavniki še naprej uživajo varstvo, ki ga zagotavljajo predpisi ali praksa držav članic.

POGLAVJE III

Informiranje in posvetovanje

Člen 7

1. Odsvojitelj in pridobitelj morata informirati predstavnike svojih delavcev, ki jih prenos prizadeva, o:

- datumu ali predlaganemu datumu prenosa,
- razlogih za prenos,
- pravnih, gospodarskih in socialnih posledicah prenosa za delavce,
- morebitnih predvidenih ukrepov v zvezi z delavci.

Odsvojitelj je dolžan o tem informirati predstavnike svojih delavcev pravočasno, še preden se prenos izvede.

Pridobitelj je dolžan o tem informirati predstavnike svojih delavcev pravočasno, in vsekakor preden prenos neposredno vpliva na delovne razmere in zaposlitev delavcev.

2. Če odsvojitelj ali pridobitelj predvidi ukrepe v zvezi z delavci, se o teh ukrepih s predstavniki delavcev pravočasno posvetuje, zato da se doseže sporazum.

3. Države članice, katerih zakoni in drugi predpisi omogočajo, da predstavniki delavcev lahko zaprosijo za arbitražo o ukrepih, ki naj bi se sprejeli v zvezi z delavci, lahko obveznosti iz odstavkov 1 in 2 omejijo na primere, ko izvedeni prenos povzroči tako spremembo v podjetju, ki bi lahko resno škodovala znatnemu številu delavcev.

Informiranje in posvetovanje obsega najmanj ukrepe, ki so predvideni v zvezi z delavci.

Informiranje in posvetovanje mora potekati pravočasno, preden pride v podjetju do spremembe iz prvega pododstavka.

4. Obveznosti, opredeljene v tem členu, se uporabljajo ne glede na to, ali je odločitev, katere posledica je prenos, sprejel delodajalec ali podjetje, ki obvladuje delodajalca.

Pri presojanju o domnevnih kršitvah zahtev glede informiranja in posvetovanja, ki jih opredeljuje ta direktiva, argument, da je kršitev posledica tega, ker obvladujoče podjetje delodajalcu ni zagotovilo informacij, ne šteje za opravičilo.

5. Države članice lahko obveznosti iz odstavkov 1, 2 in 3 omejijo na podjetja ali obrate, ki kar zadeva število delavcev, ustrezajo pogojem za izvolitev ali imenovanje kolektivnega telesa za zastopanje delavcev.

6. Države članice zagotovijo, da so v podjetju ali obratu, kjer so delavci brez svoje krivde brez predstavnikov, prizadeti delavci vnaprej obveščeni o:

- datumu ali predlaganemu datumu prenosa,
- razlogu za prenos,
- pravnih, gospodarskih in socialnih posledicah prenosa za delavce,
- morebitnih predvidenih ukrepih v zvezi z delavci.

POGLAVJE IV

Končne določbe

Člen 8

Ta direktiva ne vpliva na pravico držav članic, da uporabljajo ali sprejmejo za delavce ugodnejše zakone ali druge predpise ali da spodbujajo ali dopuščajo za delavce ugodnejše kolektivne pogodbe ali sporazume med socialnimi partnerji.

Člen 9

Države članice morajo uvesti v svoj pravni red potrebne ukrepe, da omogočijo delavcem in predstavnikom delavcev, ki menijo, da so bili oškodovani zaradi neizpolnjevanja obveznosti, ki izhajajo iz te direktive, uveljaviti svoje zahteve v sodnem procesu, potem ko so izčrpala vsa druga pravna sredstva.

Člen 10

Komisija predloži Svetu analizo o učinkih določb te direktive do 17. julija 2006. Predlaga spremembe, ki se zdijo potrebne.

Člen 11

Države članice predložijo Komisiji besedila predpisov nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 12

Direktiva 77/187/EGS, ki je bila spremenjena z direktivo, navedeno v delu A Priloge I, se razveljavi, ne da bi to vplivalo na obveznosti držav članic glede rokov zaizvajanje, predpisanih v delu B Priloge I.

Sklicevanje na razveljavljeno direktivo se razlaga kot sklicevanje na to direktivo v skladu s korelacijsko preglednico iz Priloge II.

Člen 13

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*.

Člen 14

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 12. marca 2001

Za Svet

Predsednik

B. RINGHOLM

PRILOGA I

DEL A

Razveljavljena direktiva in direktiva, s katero je bila spremenjena

(omenjena v členu 12)

Direktiva Sveta 77/187/EGS (UL L 61, 5.3.1977, str. 26)

Direktiva Sveta 98/50/ES (UL L 201, 17.7.1998, str. 88)

DEL B

Roki za prenos določb v nacionalno zakonodajo

(omenjeni v členu 12)

Direktiva	Rok za prenos v nacionalno zakonodajo
77/187/EGS	16. februar 1979
98/50/ES	17. julij 2001

PRILOGA II

KORELACIJSKA PREGLEDNICA

Direktiva 77/187/EGS	Ta direktiva
člen 1	člen 1
člen 2	člen 2
člen 3	člen 3
člen 4	člen 4
člen 4a	člen 5
člen 5	člen 6
člen 6	člen 7
člen 7	člen 8
člen 7a	člen 9
člen 7b	člen 10
člen 8	člen 11
—	člen 12
—	člen 13
—	člen 14
—	PRILOGA I
—	PRILOGA II